

TÜRK TORAKS DERNEĞİ ÇEVRE SORUNLARI VE AKCİĞER SAĞLIĞI ÇALIŞMA GRUBU "5 HAZİRAN DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ" BASIN BİLDİRİSİ

İklim Krizi Akciğer Sağlığını Tehdit Ediyor: Temiz Hava Haktır
"Gezegenin sağlığı, toplumun sağlığıdır."
"Doğadan İlham Al. İklim İçin. Geleceğimiz İçin"

2026 Dünya Çevre Günü: İnsan Sağlığı İçin Gezegenin Sağlığını Korumak

Dünya Çevre Günü, İsveç'in Stockholm kentinde 1972 yılında düzenlenen Birleşmiş Milletler Çevre Konferansından bu yana, her yıl 5 Haziran tarihinde, çevrenin korunması konusunda dünya çapında farkındalık yaratılması ve eylemde bulunulması amacıyla kutlanmaktadır. Dünya Çevre Günü, yalnızca doğal kaynakların korunmasına yönelik bir farkındalık günü değil; aynı zamanda insan sağlığının geleceğini belirleyen çevresel tehditlere karşı küresel sorumluluğumuzu yeniden hatırlatan bilimsel ve etik bir çağrıdır. 2026 yılı teması olan *"Doğadan İlham Al. İklim İçin. Geleceğimiz İçin"*, iklim değişikliği ile mücadelede doğa temelli çözümlerin ve sürdürülebilir sistem dönüşümünün önemini ortaya koymaktadır.

5 Haziran Dünya Çevre Günü'nde bir kez daha vurgulamak isteriz ki; sağlıklı bir çevre, sağlıklı bir toplumun ön koşuludur. İklim değişikliği, hava kirliliği, orman kayıpları, biyolojik çeşitlilikte azalma ve fosil yakıt kaynaklı çevresel bozulma yalnızca ekolojik bir sorun değil; giderek büyüyen bir halk sağlığı krizidir.

Akciğerlerimiz, çevresel değişimlerden en hızlı ve doğrudan etkilenen organlarımızdır. Hava kirliliğine maruziyet; astım, kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH), akciğer enfeksiyonları, interstisyel akciğer hastalıkları ve akciğer kanseri başta olmak üzere çok sayıda solunumsal hastalığın görülme sıklığını ve şiddetini artırmaktadır. Bilimsel veriler, çevresel bozulmanın en ağır etkilerinin çocuklar, yaşlılar, kronik hastalığı olan bireyler ve sosyoekonomik açıdan kırılgan topluluklar üzerinde yoğunlaştığını göstermektedir. Bu nedenle çevre politikaları, yalnızca ekolojik sürdürülebilirlik hedefiyle değil; sağlıkta eşitlik, sosyal devlet yaklaşımıyla birlikte ele alınmalıdır.

Sağlıklı bir gelecek için enerji, ulaşım, kentleşme, tarım ve sağlık sistemlerinde düşük karbonlu, doğa dostu ve adil dönüşümlere ihtiyaç vardır. Temiz hava, güvenli su, sağlıklı gıda sistemleri ve yaşanabilir kentler temel bir insan hakkı olarak değerlendirilmelidir. Çevresel sürdürülebilirlik ile halk sağlığı arasında kurulacak güçlü bağ, geleceğin sağlık krizlerini önlemede kritik rol oynayacaktır. Sağlıklı kent planlaması, temiz enerji politikaları, güvenli içme suyu, temiz hava hakkı, yeşil alanlara erişim ve koruyucu sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi; yalnızca çevre politikası değil aynı zamanda kamusal sağlık yatırımdır. Sosyal devlet, iklim krizine uyum süreçlerinde en kırılgan toplulukları korumayı; sağlık hizmetlerine eşit erişimi ve çevresel risklerin azaltılmasını temel bir yükümlülük olarak görmelidir.

2026 Dünya Çevre Günü'nde çağrımız açıktır: İklim eylemi, sağlık politikalarının merkezine yerleştirilmelidir. Bilimsel veriler ışığında geliştirilen çevre politikaları; sürdürülebilir, eşitlikçi ve toplum sağlığını önceleyen bir gelecek için vazgeçilmezdir.

Gezeğenin sağlığını korumak, yalnızca çevreyi değil; insan onurunu, yaşam hakkını ve toplumların geleceğini korumaktır. İklim krizinin etkileri yalnızca hava kalitesindeki bozulma ile sınırlı değildir. İklim krizi, artan sıcaklıklar, orman yangınları, kuraklık, iklim göçü, besin kısıtlılığı, aşırı hava olayları, toz taşınımı, polen yoğunluğundaki değişikliklere yol açar ve gezeğenin sağlığı, ekoloji, tüm canlıları etkileyen temel çevresel belirleyicilerden biri hâline gelmiştir.

Türk Toraks Derneği olarak; temiz hava hakkının temel bir insan hakkı olduğunu vurguluyoruz. Sağlıklı yaşam çevreleri oluşturmak, fosil yakıt bağımlılığından kurtulmak, hava kalitesini iyileştirmek, yeşil alanları korumak ve bilim temelli iklim politikalarını hayata geçirmek; yalnızca çevresel bir tercih değil, toplum sağlığını koruma sorumluluğudur.

Bizler, kamu otoritesini hava kirliliğini azaltacak, temiz enerji dönüşümünü destekleyecek, kent planlamasında halk sağlığını önceleyecek ve kırılgan toplulukları koruyacak politikaları uygulamaya çağırıyoruz. Koruyucu sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi ve çevresel sağlık risklerinin azaltılması, gelecekte oluşacak sağlık yükünün önlenmesi açısından kritik öneme sahiptir.

Türk Toraks Derneği, toplumun temiz hava hakkını savunmaya; akciğer sağlığını tehdit eden tüm çevresel risklere karşı bilimsel veriler ışığında mücadele etmeye devam edecektir.

Sağlıklı nefes için sağlıklı evre gereklidir.

Temiz hava haktır.

Türk Toraks Derneği